

Bu sənəd Alpaqut Döyüş Sənəti üzrə idman yarışlarının həyata keçirilməsi üçün, Alpaqut Turan Döyüş Sənətinin müəllifi, Namazov Vasif İmran oğlu tərəfindən işlənib hazırlanmışdır.

Bu sənəd 16.09.2015 ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Dövlət agentliyi tərəfindən **04/C-81-57-15** sayılı şəhadətnaməsinə əsasən, Alpaqutun Metodiki vəsaiti kimi qeydiyyatda alınıb. Bu sənədləri kopyalayaraq, və ya üzərində redaktə edərək istifadə edilərsə, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin CM-nin 165-ci maddəsinə əsasən, müəlliflik hüququnu və ya əlaqəli hüquqlarını pozmağa görə qanun qarşısında məsuliyyət daşıyır.

Hazırlanma Tarixi: 19.10.2015

Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri

ALPAQUT

TURAN DÖYÜŞ SƏNƏTİNİN

Yarışma Qaydaları

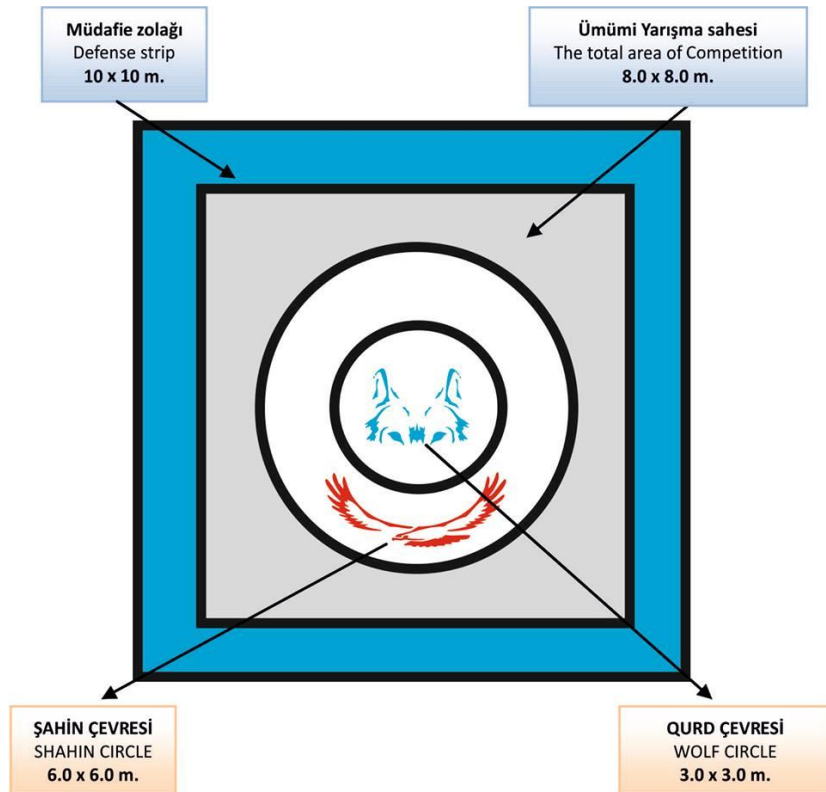
Yarışma Qaydaları

1. MADDƏ: YARIŞLARIN KEÇİRİLMƏSİ QAYDASI

- 1.1 Alpaqut üzrə bütün yarışları, Dünya Alpaqut Federasiyasında rəsmi qeydiyyatda olan təşkilatlar keçirə bilər.
- 1.2 Yarışlar hər bir ölkə nümayəndəliyinin və ya təşkilatlarının illik təqvim planına əsasən həyata keçirilir.
- 1.3 Təşkilatçı əvvəlcədən bütün komandalara yarışın əsasnaməsini və dəvətnaməsini göndərməlidir.
- 1.4 Yarış Təşkilatçıları Alpaqutun yarış qaydalarını dəyişməyə heç bir haqqı yoxdur, əgər bu hal baş verərsə həmin təşkilata cərimə sanksiyası tətbiq oluna bilər.

2. MADDƏ: YARIŞLARIN KEÇİRİLMƏ SAHƏSİ

- 2.1 Yarış meydançası düz, hamar şəkildə və manesiz bir yer olmalıdır.
- 2.2 Yarış meydançasının dördbucaq və üstü alpaqut (çevrələr) örtüklü olmalıdır.
- 2.3 Yarış meydanı adi formada, 1 metr hündürlükdə və professional ringdə ola bilər.
- 2.4 Yarışlar 10x10 m. ölçüdə idman döşəyi içərisində 8.0 x 8.0 m. müdafiə zonasında keçirilir.
- 2.5 Hər bir İdman döşəyi (tatami) mərkəzində 3.0 x 3.0 m. dairəvi ölçüdə (Qurd çevrəsi adlanır) və 6.0 x 6.0 m. dairəvi ölçüdə (Şahin çevrəsi) dairəvi sahələr olmalıdır.
- 2.6 Raund bitənə qədər hər bir dəyqədən bir, Qurd çevrəsi və Şahin çevrəsi içərisində döyüşlər aparılır.
- 2.7 Qurd çevrəsi və Şahin çevrəsi xətdi olmadan yarışları keçirmək qəti qadağandır.
- 2.8 Baş hakim yarış meydançasının qarşısında, hakimlər komitəsinin yanında olmalıdır.
- 2.9 Mərkəzi hakim tataminin mərkəzində olmaqla, bütün yarışma ərazisində hərəkət edə bilər.
- 2.10 Məşqçi tataminin kənarında üçün qoyulmuş stolda əyləşməlidir. Əgər tatami yerdən hündürlükdə kürsüdə düzəldilmişsə o zaman məşqçi aşağıda dayanmalıdır.

QEYD:

- *Yarış meydanına 1 metr yaxın reklam stendləri qoymaq qəti qadağandır.*
- *İdman döşəkləri sürüşkən olmamalı - döşəklər yerə yaxşı yapışmalı və o yan buyana getməməlidir. Döşək qalın və yumşaq olmamalıdır, çünki belə olan təqdirdə ayaq döşəyə batır və hərəkətliyi pozur. Mərkəzi hakim yarış zamanı döşəkləri yoxlamalı və döşəklərin aralı qalmamasından əmin olmalıdır. Çünki belə olan halda travmalar baş verə bilər.*

3. MADDƏ: RƏSMİ GEYİM FORMASI

- 3.1 WAF Strukturunun və idarə heyyyətinin geyim forması;
- 3.2 Hakimlər kolleqiyasının rəsmi geyim forması;
- 3.3 Məşqçilərin geyim forması ;
- 3.4 Yarış iştirakçılarının geyim forması .

Qeyd: *Hakimlər komitəsi istənilən halda bu geyim formalarına reayət etməyən iştirakçıları, habelə istənilən görəvli şəxsi yarışma sahəsindən uzaqlaşdırma bilər.*

3.1 WAF Strukturunun və idarə heyyyətinin geyim forması

- 3.1.1 DAF strukturu onlar üçün təyin olunmuş rəsmi geyim formasında olmalıdır.
- 3.1.2 Bu geyim formasının bütün yarışlara və seminarlarda geyinilməsi şərtidir.
- 3.1.3 Rəsmi geyim aşağıdakı kimidir:
 - Qırmızı rəngli üst geyim Alpaqut loqosu olmaq şərti ilə, loqo ürək nahiyədə yerləşməlidir.
 - Üzərində hər hansısa bir zolaq və ya şəkil olmaması şərtiylə qara şalvar
 - Dabansız düz çeşki, qara və ya mavi çorabla.

3.2 Hakimlər kolleqiyasının rəsmi geyim forması

- 3.2.1 Hakimlər kolleqiyası DAF tərəfindən onlar üçün təyin olunmuş rəsmi geyim formasında olmalıdır.
- 3.2.2 Bu geyim formasının bütün yarışlara və seminarlarda geyinilməsi şərtidir.
- 3.2.3 Rəsmi geyim aşağıdakı kimidir:
 - Göy rəngli üst geyim alpaqut loqosu olmaq şərti ilə, loqo ürək nahiyədə yerləşməlidir.
 - Üzərində hər hansısa bir zolaq və ya şəkil olmaması şərtiylə qara şalvar
 - Dabansız düz çeşki, qara və ya mavi çorabla.

3.3 Məşqçilərin geyim forması

3.3.1 Bütün məşqçi təlimatçılar DAF tərəfindən təsdiq olunmuş rəsmi geyim formasında olmalıdır.

3.3.2 Bu geyim formasının bütün yarışlara və seminarlarda geyinilməsi şərtidir.

3.3.3 Geyim forması aşağıdakı kimidir:

- Ağ rəngli üst geyim üzərində ürək nahiyəsində Alpaqut loqosu olmaq şərtiylə;
- Üzərində hər hansısa bir zolaq və ya şəkil olmaması şərtiylə qara şalvar;
- Dabansız düz çeşki, qara və ya mavi çorabla.

3.4 Yarış iştirakçılarının geyim forması

3.4.1 Yarış iştirakçılarının geyim forması Alpaqut Çapanıdır və üzərində Alpaqut emblemləri olması şərtidir.

3.4.2 Yarış zamanı iştirakçılarından sol küncdə olan idmanşçı **YORO** qırmızı kəmər, Sağ küncə olan idmanşçı isə **ÇORO** göy kəmər bağlamalıdır.

3.4.3 Yarış iştirakçılarının Baş geyimi (Kaska), Sinə qoruyucusu (Pratektor), Ayaq qoruyucusu (Jitki), bu yarışma ləvazimatları **YORO** və **ÇORO** idmançıların kəmər rənglərinə uyğun olmalıdır.

3.4.4 Yarışda iştirak edən idmançılar, yarışdıqları döyüş sistemlərinə görə qoruyucu ləvazimatları geyinməlidir:

- Baş qoruyucu (**vacibdir**)
- Əlcək, yarıməlcək (**vacibdir**)
- Diş qoruyucusu (**vacibdir**)
- Qasıq qoruyucusu (**vacibdir**)
- Sinə qoruyucusu (**15 yaşa qədər oğlanlar və bütün yaş qrup qızlar üçün vacibdir**)
- Ayaq qoruyucusu (**vacibdir**)

3.4.5 Yarış iştirakçılarının dırnaqları tutulmuş vəziyyətdə uzun olmamalı və üzərində hər hansısa bir metal əşya olmamalıdır. Ancaq hakim və həkimin icazəsi ilə hər hansısa bir dişliklər ola bilər. Buna görə idmançı travma alarsa məsuliyyət öz boynuna düşür.

3.4.6 Eynək taxmaq qadağandır. Yüngül taxma linzalara idmançının öz razılığı ilə icazə verilir.

3.4.7 Yarış iştirakçısının hər hansısa bir ağır və ya yüngül travması varsa, o zaman həkimin və baş hakimin icazəsi ilə yarışa davam edə bilər.

3.4.8 Hər hansısa bir travmanı bağalayan bir sargıya icazə, yalnız kəkim və baş hakim tərəfindən icazə verildikdən sonra mümkün ola bilər.

QEYD:

- *İştirakçı yalnız bir kəmər taxmalıdır. Bu **YORO** üçün qırmızı kəmər, **ÇORO** üçün göy kəmər olmalıdır. Döyüş vaxtı təsnifat kəməri taxılmır.*
- *Kapa ölçüyə uyğun olmalıdır.*
- *Əgər iştirakçının forması meydançaya çıxarkən Qaydalara uyğun deyilsə, onu dərhal yarışlardan kənarlaşdırmaq olmaz, iştirakçıya öz paltarlarını qaydalara uyğun vəziyyətə gətirmək üçün bir dəqiqə vaxt verilir.*

4. MADDƏ : YARIŞLARIN TƏŞKİLİ

4.1 Alpaqut Yarışmaları 3 fərqli (A, B, C) döyüş sistemləri üzrə keçirilir və belə adlanır:

- A) AYPARA – Mənası: Hilal, Ayça deməkdir.
- B) BATUR - Mənası: Bahadır, Cəngavər deməkdir.
- C) CAYMAZ - Mənası: Qorxmaz, Qabağından yeməz deməkdir.

4.2 Yarışmaların qaydaları, yarış iştirakçılarının yaş həddinə və döyüş sistemlərinə görə dəyişir.

- 4.2.1 Yarışlar fərdi, və komanda yarışmasından ibarət ola bilər və Yarışlar bir və ya bir neçə gün davam edə bilər.
- 4.2.2 Fərdi yarışlar çəki və yaş dərəcələrinə uyğun (əlavə 1) keçirilir.
- 4.2.3 Fərdi yarışlar zamanı bir idmançını başqası ilə əvəzləmək olmaz.
- 4.2.4 Fərdi yarışlar zamanı meydana dəvət olunan idmançı yarış yerinə gəlmirsə yarışdan kənarlaşdırılır.
- 4.2.5 Bütün iştirakçılar komandanın üzvü hesab olunur.
- 4.2.6 Təşkil olunan bütün Yarışların xarakteri, dəqiq halda əsasnamə ilə müəyyən edilir.
- 4.2.7 Yarışın təşkilatçıları, yarışlarda mümkün ola bilən zədə və ya bədbəxt hallara görə məsuliyyət daşıyırlar. Ölkə federasiyaları, Təmsilçilikləri və klubları yarışda iştirak edən hər bir idmançını sığortalamalıdır.

Qeyd:

- *Yarışa düzülüş zamanı komanda siyahısında adı göstərilmiş oyunçular təqdim etməlidir. İştirak etməyən döyüşçülər və məşqçilər açılışda iştirak etmir və onlar üçün ayrılmış zonada əyləşməlidirlər.*
- *Məşqçilər rəsmi hakim stoluna öz idmançısının və ya komandasının kartı ilə birlikdə öz akkreditasiyasını təqdim etməlidir. Məşqçilər stulda əyləşməlidir (məşqçi üçün yer təmin olunmalıdır) və hər hansı bir sözü və ya hərəkəti ilə görüşün normal gedişinə təsir etməlidir.*
- *Əgər protokol xətası nəticəsində yarışda uyğun olmayan iştirakçılar yarışmışdırsa, onda görüşün necə nəticələnməsindən asılı olmayaraq həmin qarşılaşma etibarsız hesab olunur. Bu cür görüşlərin sayını azaltmaq üçün hər bir təkbətək görüşün qalibi meydançanı tərk etməzdən əvvəl öz qələbəsini nəzarət stolunda təsdiq etməlidir.*

5. MADDƏ: HAKİMLƏR KOLLEQİYASI

5.1 Hakimlər kollegiyası ibarətdir:

- Ümumi yarış üzrə baş hakim;
- AYPARA sistemi üzrə baş hakim;
- BATUR sistemi üzrə baş hakim;
- CAYMAZ sistemi üzrə baş hakim;
- Sistemlər üzrə Katiblər

5.2 Sistem üzrə hakimlər kollegiyası ibarətdir:

- Baş hakim – Döyüş sistemləri üzrə vitse prezidentlər (AYPARA, BATUR, CAYMAZ);
- Mərkəzi hakim (tataminin ortasında olan hakim);
- Katib;
- Vaxt hakimi.

6. MADDƏ: QƏRAR QƏBUL ETMƏ MEYARLARI

6.1 Görüşün nəticəsi döyüş başa çatdığı vaxta, idmançının topladığı ən çox xal hesabına görə, hakimlərin qərarı ilə, yaxud təmiz qələbə ilə (nokautla) müəyyən olunur.

6.2 Fərdi döyüslərdə heç heçə ola bilməz. Məhs buna görə, döyüş başa çatdıqda qiymət yoxdursa və ya xallar bərabədirsə, onda ən az cərimə xalı (**QINAQ**) olan iştirakçı qalib olur.

6.3 Əgər xalların və qınaqların sayı bərabədirsə, onda idmançılardan kimin üstün olduğunu müəyyən etmək üçün əlavə vaxt təyin olunur.

7. MADDƏ: HAKİMLƏR KOLLEQİYASININ VƏ KATİBLƏRİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

7.1 Yarışın baş hakimi:

7.1.1 Təşkilat komitəsinə məsləhət verərək yarışın qaydasında aparılmasını təmin edir;

7.1.2 Yarış meydançalarının hazırlıq səviyyəsinə diqqət yetirmək, bütün avadanlığın və zəruri ləvazimatın təmin olunması və yerləşdirilməsi, oyunların keçirilməsi və onlara nəzarət etmək, təhlükəsizliyin təmin olunması üçün ehtiyat tədbirlərinin görülməsi;

7.1.3 Hakimlərin öz vəzifəsini necə yerinə yetirdiyinə nəzarət etmək və əlaqələndirmək;

7.1.4 Lazım olan yerlərdə hakimlərin əvəz olunmasını təmin etmək.

7.2 Sistemin baş hakimi

7.2.1 Sistemin baş hakimi dedikdə Alpaqutda var olan A,B,C sistemləri nəzərdə tutulur;

7.2.2 Hər hansı görüş zamanı ortaya çıxma biləcək və qaydalarda qeyd olunmamış texniki xarakterli məsələlərlə bağlı yekun qərar qəbul etmək;

7.2.3 Bal vermək;

7.2.4 Bərabər döyüsləri həll etmək;

7.2.5 Qiymətləri, xəbərdarlıq və cəzaları göstərmək; (*Əlavə 2*).

7.2.6 İstənilən qərarı qəbul etmək üçün səs hüququndan istifadə etmək;

7.2.7 Əlavə raund elan etmək;

7.2.8 İştirakçıların hərəkətlərini diqqətlə izləməli aşağıdakı hallarda mərkəzi hakimə öz fikrini bildirməlidir;

7.2.9 Qiymətləndirilən texnika gördükdə bildirməlidir;

7.2.10 İştirakçı qadağan olunmuş hərəkətdən və ya texnikadan etdikdə bildirməlidir;

7.2.11 İştirakçının zədə aldığı və ya xəstə olduğunu, yaxud da oyunu davam etdirə bilməyəcəyini gördükdə bildirməlidir;

7.2.12 İştirakçıların biri və ya hər ikisi meydançadan kənara çıxdıqda bildirməlidir;

7.2.13 Mərkəzi hakimin diqqətini cəlb etmək tələb olunan digər hallarda bildirməlidir .

7.3 Döyüş Sistemləri üzrə mərkəzi hakimlər bu hüquqa malikdir.

7.3.1 Yarışları elan etmək və aparmaq;

7.3.2 Döyüşü başlamaq, dayandırmaq və bitirmək qərarı vermək; (*əlavə 2*).

7.3.3 Texniki və cərimə balı vermək;

7.3.4 Qiymətləndirilən texnika gördükdə, iştirakçı qadağan olunmuş hərəkətdən və ya texnikadan etdikdə, yaxud da idmançıların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün yarışmanı saxlamaq lazımdırsa, yarışmanı dayandırmaq;

7.3.5 Cəza təyin etmək və xəbərdarlıq vermək;

7.3.6 Qalibi elan etmək;

7.3.7 Səlahiyyət tək cə yarış meydançasına deyil, eyni zamanda onun bilavasitə sahəsi ətrafında olan hər şeyə şamil olunur.

7.4 Yarışın baş katibi

- 7.4.1 Yarış haqqında əsasnamə ilə tanış olur;
- 7.4.2 Baş hakimlərin və sistem katiblərinin lazımi miqdarda dəftərxana ləvazimatını, blank və proqram almasını təmin edir;
- 7.4.3 Yarışda iştirak etmək üçün verilmiş sifarişləri qəbul edir və yoxlayır;
- 7.4.4 Sifarişlərə uyğun olaraq oyunçuların tam siyahısını tərtib və nəşr edir;
- 7.4.5 Püşk atmada iştirak edir və nəticələrini yarış pratakolu ilə rəsmiləşdirir;
- 7.4.6 Sistem üzrə baş hakimləri lazımi sənədləşmə ilə təmin edir;
- 7.4.7 Növbəti günün cədvəlini tutur və yarışların keçiriləcəyi yerlərdə və iştirakçıların yaşadığı ünvanlarda asır;
- 7.4.8 Yarışın iştirakçı və təbliğmə şəbəkəsini çoxaldır.

7.5 Döyüş Sistemi üzrə katib

- 7.5.1 Cədvələ uyğun olaraq sistem üzrə baş və mərkəzi hakimin protokollarını hazırlayır;
- 7.5.2 Döyüşçülərin operativ qeydiyyatını aparır və pratakol xanalarını doldurur;
- 7.5.3 Yarışın Baş katibinə lazımi məlumat verir;
- 7.5.4 Döyüş iştirakçılarını tatami üzərinə çağırır.

7.6 VAXT HAKİMİ

- 7.6.1 Mərkəzi hakimin «BAŞLA» komandasından sonra saniyəölçəni işə salmalıdır;
- 7.6.2 Yarış və protokol qaydalarına əsasən vaxt mərhələsini izləməlidir;
- 7.6.3 Vaxtın bitməsini aydın şəkildə signal edərək, Mərkəzi hakimə “**DUR**” komandası vermək.

Qeyd:

- *Baş hakim idmançının qiymətini göstərdikdə mərkəzi hakim döyüşü dayandırmalı və buna müvafiq qərar verməlidir.*
- *Mərkəzi hakim oyunun başa çatması haqqında signalı eşitmədikdə sekondant fitlə və ya xüsusi barabanla səs signalı verməlidir.*

8. MADDƏ : ALPAQUT DÖYÜŞ SİSTEMLƏRİ

Qeyd: Yarışmalar 1) AYPARA , 2) BATUR, 3) CAYMAZ döyüş sistemləri üzrə keçirilir.

8.1 “A” – AYPARA SİSTEMİ

8.1.1 Yarışmalar ibarətdir:

- Uşaqlar (15 yaşa qədər) bir raund 2 dəqiqədən ibarətdir;
- Yeniyetmələr (17 yaşa qədər) bir raund 2 dəqiqədən ibarətdir;
- Gənclər üçün (18 yaş və yuxarı) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;

8.1.1 Final görüşlərində yarışmalar ibarətdir:

- Uşaqlar (15 yaşa qədər) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;
- Yeniyetmələr (17 yaşa qədər) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;
- Gənclər üçün (18 yaş və yuxarı) iki raund 2 dəqiqədən ibarətdir;

8.1.2 Yarışmalar keçirilir:

- Yeniyetmələr üçün birinci dəqiqə – qurd çevrəsi, ikinci dəqiqə – şahin çevrəsi;
- Böyüklər üçün birinci dəqiqə-qurd çevrəsi, ikinci–şahin çevrəsi, üçüncü –qurd çevrəsi.

***Qeyd:** Görüşün sonunda bərabərlik vəziyyəti yaranarsa, az sayda cəriməsi olan idmançı qalib elan edilir, eyni sayda xal və cərimə olduqda, qalib hakimlərin qərarı ilə müəyyən edilir. Əgər hakimlər yenidən bərabərlik elan edərsə, sonuncu raund əlavə edilərək, qalib müəyyən edilməlidir. Əlavə olunmuş vaxt qurd çevrəsində keçirilməlidir.*

8.1.2 İstifadə olunan icazəli zərbə və texnikalar:

- **Əl Zərbələri:** Düz zərbələr, Dairəvi şəkildə zərbə, Yandan və Aşağıdan yuxarı zərbələr (ancaq ortaya icazəlidir, başa qadağandır)
- **Ayaq Zərbələri:** Ayaq və dizlər ilə ön hissəyə təpik, arxaya hissəyə təpik, yana və dairəvi şəkildə gövdənin fırlanması ilə təpik zərbələri (360dərəcə), Tullanan vəziyyətdə təpik, Diz ilə (başə və gövdəyə) zərbə
- **Atma Fənləri :** Badalaq və supurmələr, Ayaq üstü atma fənləri.

8.1.3 Müəyyən olunmuş qələbə balları:

SARGUT : ⚡ > ʻ ʻ ʻ ʻ ʻ ʻ

- Başa vurulan istənilən icazəli ayaq və diz effekti (rəqibi sarsıdan) zərbələrə; (*hansiki rəqib zərbədən büdrəməli və dayanıqlığı itirməlidir. 18 və yuxarı yaş idmançıların yarışması zamanı, zərbə tam olaraq dəyməli və rəqib büdrəməli, sürtünməyə bal verilmir.*)
- Təmiz yerinə yetirilmiş bütün atma fəndlərinə. (*ayaq üstü olmaq şərtiylə*)
- Tam düzgün edilmiş, bütün ayça fəndlərinə (*ayaq üstü olmaq şərtiylə*)
- Tam düzgün tətbiq edilmiş, bütün baqdalaq və süpürmə fəndlərinə (*ayaq üstü olmaq şərtiylə*)
- Tullanaraq ayaq və ya diz ilə vurmaq; (əgər zərbə tam tutarsa)

ACAR : ʻ ʻ ʻ ʻ ʻ ʻ

- Hər hansı bir yumruq, təpik, diz və ya digər icazəli texnikalar zamanı rəqib şok vəziyyətində olarsa;
- Əgər idmançı 3 dəfə **SARGUT** balı almışdırsa.

UTKU : > ʻ ⚡ >

- Rəqibi döyüşü davam edə bilməməsinə gətirib çıxardan, istənilən icazəli zərbələrə və texnikaya görə və ya əgər idmançının iki **ACAR** balı varsa.

QEYD:

- *Qalib hakimlərin qərarına, bal sisteminə və nakaut vəziyyətinə görə müəyyənləşir. (Bütün bal sistemini ancaq orta və sistem üzrə baş hakim müəyyən edir.)*
- *Yarışmanın sonunda qədər bir nakaut və ya 6 bal olmasa, qələbə daha çox bal qazanana verilir;*
- *Bərabərlik olarsa cərimə balı nəzərə alınmaqla qalib müəyyən olunur;*
- *Əgər cərimə balları bərabərdisə, o zaman döyüşçü ruhuna və texnikalarına görə qalib müəyyən olunur;*
- *Tam qələbə qazanmaq üçün yarışma vaxtı bitənə qədər 6 bal (UTKU) toplama imkanı var, 6 bal tamamlandıqda vaxtından əvvəl qələbə UTKU elan olunur.*
- *Yarış zamanı rəqib hər hansısa bir icazəli zərbədən və ya texnikadan zədə alaraq döyüşü davam etdirə bilmirsə, və ya həkim idmançıya döyüşü davam etdirməyə icazə vermirsə, əks döyüşçü qalib elan olunaraq növbəti yarışma mərhələsinə keçir.*
- *Yarışmanı ancaq idmançının özü, məşqçisi, orta hakim, və həkimin dayandırmağa hüququ var.*

8.1.4 Cərimə ballarınının verilmə qaydası:

QINAQ : < ʻ ʻ ʻ ʻ ʻ ʻ

- Birinci cərimə (**I QINAQ**) - 2 xəbərdarlıqdan sonra;
 - İkinci cərimə (**II QINAQ**) - daha 2 xəbərdarlıqdan sonra;
 - Üçüncü cərimə (**III QINAQ**)- son 2 xəbərdarlıq, son cərimə.
- Yarış qaydalarını 3 dəfə pozduğuna görə yarışdan kənarlaşdırılmalıdır.

8.1.5 QADAĞANDIR (qadağan olunmuş zərbə, texnika və hərəkətlər):

Qeyd: *Aşağıda qeyd olunan qadağan olunmuş hərəkətlər xəbərdarlıq və cərimə balına gətirib çıxarır:*

- Əl zərbələri ilə (və ya dirsəklə) başa, boyuna, yumruq zərbələri vurmaq;
- İstənilən (ayaq və ya əl) zərbələri ilə xaya nahiyəsinə vurmaq;
- Bədənin kürək nahiyəsinə vurulan bütün (əl və ya ayaq) zərbələri;
- İki əl ilə ayaqdan tutaraq atma texnikaları işləmək, və ya itələmək; (*yalnız bir əl ilə ayaqdan tutmaq və texnika etmək olar*)
- İki əl ilə başdan (boğazdan) tutmaq, hər hansı bir texnika işləmək;
- İki əl ilə qıfıl texnikalarında rəqibin çiyindən və kürəyindən yapışaraq atmaq və ya saxlamaq;
- Rəqib yerə yığılarkən, yerdə zərbə vurmaq və ya yerdə güləşmək;
- Baş ilə kəllə, çiyinlə, dirsəklə başa, şapalaq, kürəyə, boynun arxa hissəsinə zərbələr və qoruyucu geyimlərdən yapışmaq;
- Komanda verilmədən başlamaq və eyni zamanda "**DUR**" komandası verildəndən sonra döyüşə davam etmək, rəqiblə görüşməkdən və salamlamaqdan imtina etmək;
- Döyüş vaxtı danışmaq, (ekipirovkada nasazlıq olduğunu bildirmək istəyi istisna edilir)
- Tatami üzərində tətbiq olunmuş döyüş çevrəsindən çıxdıqda;
- Passiv və fiktiv döyüş aparmaq, döyüşməkdən uzaq qaçmaq;
- Özünü tatamidə idmançı kimi, mədəni və hörmətli aparmadığına görə;
- Məşqçinin yarış prosesinə müdaxiləsi və özünü məşqçi normalarına uyğun aparmadığına görə.

Qeyd:

- *İki əl ilə yalnız çapandan yapışaraq, vaxt məhdudiyyəti olmadan, aypara texnikaları və atma fənlərini etməyə icazə verilir. Boş boşuna ancaq 3 saniyə saxlamağa icazə verilir.*
- *İdmançının birbaşa qovulmasına gətirib çıxaran hərəkətlər:*
 - *tatamiyə gecikmək və ya çıxmamaq (2 dəyqə ərzində);*
 - *hakimin "**Başla**" komandasından sonra döyüşməmək;*
 - *bilərəkdən qəsdən qadağan olunmuş zərbə və texnika etmək.*

8.2 “B” – BATUR SİSTEMİ

8.2.1 Yarışmalar ibarətdir:

- Uşaqlar (15 yaşa qədər) bir raund 2 dəqiqədən ibarətdir;
- Yeniyetmələr (17 yaşa qədər) bir raund 2 dəqiqədən ibarətdir;
- Gənclər üçün (18 yaş və yuxarı) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;

8.2.2 Final görüşlərində yarışmalar ibarətdir:

- Uşaqlar (15 yaşa qədər) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;
- Yeniyetmələr (17 yaşa qədər) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;
- Gənclər üçün (18 yaş və yuxarı) iki raund 2 dəqiqədən ibarətdir;

8.2.3 Yarışmalar keçirilir:

- Yeniyetmələr üçün birinci dəqiqə – qurd çevrəsi, ikinci dəqiqə – şahin çevrəsi;
- Böyüklər üçün birinci dəqiqə-qurd çevrəsi, ikinci–şahin çevrəsi, üçüncü –qurd çevrəsi.

Qeyd: Görüşün sonunda bərabərlik vəziyyəti yaranarsa, az sayda cəriməsi olan idmançı qalib elan edilir, eyni sayda xal və cərimə olduqda, qalib hakimlərin qərarı ilə müəyyən edilir. Əgər hakimlər yenidən bərabərlik elan edərsə, sonuncu raund əlavə edilərək, qalib müəyyən edilməlidir. əlavə olunmuş vaxt qurd çevrəsində keçirilməlidir.

8.2.4 İstifadə olunan icazəli zərbə və texnikalar

- **Əl Zərbələri:** Düz zərbələr, Dönən vəziyyətdən zərbə, Yandan və Aşağıdan yuxarı yumruq zərbələri (başa və bədənə)
- **Ayaq Zərbələri:** Ayaq və dizlərlə ön hissəyə təpik, arxaya hissəyə təpik, yana və dairəvi şəkildə gövdənin fırlanması ilə ayaq zərbələri (360dərəcə), Tullanan vəziyyətdə təpik, Diz ilə (başa və gövdəyə) təpik.
- **Atma Fəndləri:** Atmalar, Supurmələr və badalaqlar.
- **Bogucan və Bağdamaq:** Boğucu, sındırıcı və qıfıl fəndləri.

8.2.5 Yerdə güləşmə zamanı mübarizədə olan məhdudiyyətlər:

Qeyd: «Batut» sisteminin yarışmalarında güləşmədə 5 saniyə hərəkətliyi gözlədikdən sonra, 20 saniyə ərzində yerdə sındırıcı və boğucu fənləri tətbiq etməyə icazə verilir. Əgər idmançılar hər dəyqə başı yıxılaraq yerdə passivlik nümayiş etdirirsə xəbərdarlıq verilməlidir. İdmançılar Qurd çevrəsində təyin olunan bir dəyqə döyüş vaxtında atma fəndi yerinə yetirərkən Şahin çevrəsinə çıxıblarsa və yerdə mübarizə varsa döyüş davam etdirilməli, yalnız yerdə mübarizə bitdikdən sonra yenidən qurd çevrəsinə qayıdış olmalıdır. Qurd çevrəsi ayaqüstü döyüş üçün hesablanmış çevrədir.

- 8 – 9 yaşa qədər uşaqlara güləşmə zamanı hər hansı bir zərbə vurmaq qəti qadağandır;
- 10 – 11 yaşa qədər uşaqlara güləşmə zamanı hər hansı bir zərbə vurmaq qəti qadağandır;
- 12 – 13 yaşa qədər uşaqlara güləşmə zamanı hər hansı bir zərbə vurmaq qəti qadağandır;
- 14 – 15 yaşa qədər yeniyetmələrə güləşmədə hər hansı bir zərbə vurmaq qəti qadağandır;
- 16 – 17 yaşa qədər yeniyetmələrə yerdə əl zərbələriylə bədən nahiyəsinə vurmağa icazə verilir;
- 18 + yaş Böyüklər yerdə istənilən əl zərbələriylə bədən və baş nahiyəsinə vurmağa icazə verilir;
- 35 + yaş Veteranlar yerdə istənilən əl zərbələrini yalnız bədən nahiyəsinə vurmağa icazə verilir.

8.2.6 Müəyyən olunmuş qələbə balları:

SARGUT : >>ʹʹʹʹ

- Başa vurulan istənilən icazəli əl, ayaq, və diz effekti (rəqibi sarsıdan) zərbələrə; (hansiki rəqib zərbədən büdrəməli və dayanıqlığı itirməlidir, 18 və yuxarı yaş idmançıların yarışması zamanı, zərbə tam olaraq dəyməli və rəqib büdrəməli, sürtünməyə bal verilmir.)
- Təmiz yerinə yetirilmiş bütün atma və bütün baqdalaq fəndlərinə.
- Tullanaraq əl, ayaq və ya diz ilə vurmaq; (əgər zərbə tam tutarsa)
- Əl ilə dairəvi formada arxaya zərbə. (əgər zərbə tam tutarsa)

ACAR : ʹʹʹʹʹʹ

- Hər hansı bir yumruq, təpik, diz və ya digər icazəli texnikalar zamanı rəqib şok vəziyyətində olarsa;
- Əgər idmançı 3 dəfə **SARGUT** balı almışdırsa

UTKU : > ʹʹ >

- Rəqibi döyüşü davam edə bilməməsinə gətirib çıxardan, istənilən icazəli zərbə və texnikaya görə və ya əgər idmançının iki **ACAR** balı varsa.

QEYD:

- Qalib hakimlərin qərarına, bal sisteminə və nakaut vəziyyətinə görə müəyyənləşir.
- Bütün bal sistemini ancaq orta və yan hakim müəyyən edir;
- Yarışmanın sonunda qədər bir nakaut və ya 6 bal olmasa, qələbə daha çox bal qazanana verilir;
- Bərabərlik olarsa cərimə balı nəzərə alınmaqla qalib müəyyən olunur;
- Əgər cərimə balları bərabərdirsə, o zaman döyüşçü ruhuna və texnikalarına görə qalib müəyyən olunur;
- Tam qələbə qazanmaq üçün yarışma vaxtı bitənə qədər 6 bal (**UTKU**) toplama imkanı var, 6 bal tamamlandıqda vaxtından əvvəl qələbə **UTKU** elan olunur.
- Yarış zamanı rəqib hər hansısa bir icazəli zərbədən və ya texnikadan zədə alaraq döyüşü davam etdirə bilmirsə və ya hakim idmançıya döyüşü davam etdirməyə icazə vermirsə, o zaman əks döyüşçü qalib elan olunaraq növbəti yarışma mərhələsinə keçir.
- Yarışmanı ancaq idmançının özü, orta hakim, və ya hakimin dayandırmağa hüququ var.

8.2.7 Cərimə ballarınının verilmə qaydası:

- Birinci cərimə (**I QINAQ**) - 2 xəbərdarlıqdan sonra;
- İkinci cərimə (**II QINAQ**) - daha 2 xəbərdarlıqdan sonra;
- Üçüncü cərimə (**III QINAQ**) - son 2 xəbərdarlıq, son cərimə;
- Yarış qaydalarını pozduğuna görə yarışdan

kənarlaşdırılma.

Qeyd: Aşağıda qeyd olunan qadağan olunmuş hərəkətlər xəbərdarlıq və cərimə balına gətirib çıxarır:

8.2.8 QADAĞANDIR (qadağan olunmuş zərbə, texnika və hərəkətlər):

- Başa və ya boğaza dirsəklə vurmaq;
- Açıq əl ilə və ya kəsiçi formada zərbə vurmaq;
- Dişləmək, rəqibin saçından tutmaq və ya itələmək;
- Barmaqlarla deşici zərbələr vurmaq;
- İstənilən (ayaq və ya əl) zərbələri ilə xaya nahiyəsinə vurmaq;
- Bədənin kürək və başın araxa nahiyəsinə vurulan bütün (əl, ayaq) zərbələr;
- Baş ilə kəllə, çiyinlə, dirsəklə başa, şapalaq, kürəyə, boynun arxa hissəsinə zərbələr və qorucu geyimlərdən yapışmaq;
- Komanda verilmədən başlamaq və eyni zamanda "DUR" komandası verildəndən sonra döyüşə davam etmək, rəqiblə görüşməkdən və salamlamaqdan imtina etmək;
- Döyüş vaxtı danışmaq, (ekipirovkada nasazlıq olduğunu bildirmək istəyi istisna edilir)
- Tatami üzərində tətbiq olunmuş döyüş çevrəsindən çıxdıqda;
- Passiv və fiktiv döyüş aparmaq, döyüşməkdən uzaq qaçmaq;
- Özünü tatamidə idmançı kimi, mədəni və hörmətli aparmadığına görə;
- Yerə yığılan rəqibi vurmaq və ya tərpikləmək;
- Hakimə qarşı kobudluq etmək və əmrlərinə tabe olmamaq;
- Məşqçinin yarış prosesinə müdaxiləsi və özünü məşqçi normalarına uyğun aparmadığına görə.

QEYD:

- *İki əl ilə yapışaraq, vaxt məhdudiyəti olmadan, aypara texnikaları və atma fəndlərini etməyə icazə verilir. Boş boşuna ancaq 3 saniyə saxlamağa icazə verilir.*
- *İdmançının bir başa qovulmasına gətirib çıxaran hərəkətlər:*
 - *tatamiyə gecikmək və ya çıxmamaq (2 dəyqə ərzində);*
 - *hakimin “Başla” komandasından sonra döyüşməmək;*
 - *bilərəkdən qəsdən qadağan olunmuş zərbə və texnika etmək.*
- *Əgər rəqibə hər hansı qadağan olunmuş fəndlə və ya zərbə zədə yetirilərsə və bununla onun döyüş qabiliyyəti itərsə, qələbə avtomatik olaraq zərərçəkənə verilir.*

8.3 “C” – CAYMAZ SİSTEMİ

8.3.1 Yarışmalar ibarətdir:

- Uşaqlar (15 yaşa qədər) bir raund 2 dəqiqədən ibarətdir;
- Yeniyetmələr (17 yaşa qədər) bir raund 2 dəqiqədən ibarətdir;
- Gənclər üçün (18 yaş və yuxarı) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;

8.3.2 Final görüşlərində yarışmalar ibarətdir:

- Uşaqlar (15 yaşa qədər) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;
- Yeniyetmələr (17 yaşa qədər) bir raund 3 dəqiqədən ibarətdir;
- Gənclər üçün (18 yaş və yuxarı) iki raund 2 dəqiqədən ibarətdir;

8.3.3 Yarışmalar keçirilir:

- Yeniyetmələr üçün birinci dəqiqə – qurd çevrəsi, ikinci dəqiqə – şahin çevrəsi;
- Böyüklər üçün birinci dəqiqə-qurd çevrəsi, ikinci–şahin çevrəsi, üçüncü –qurd çevrəsi.

***Qeyd:** Görüşün sonunda bərabərlik vəziyyəti yaranarsa, az sayda cəriməsi olan idmançı qalib elan edilir, eyni sayda xal və cərimə olduqda, qalib hakimlərin qərarı ilə müəyyən edilir. Əgər hakimlər yenidən bərabərlik elan edərsə, sonuncu raund əlavə edilərək, qalib müəyyən edilməlidir. əlavə olunmuş vaxt qurd çevrəsində keçirilməlidir.*

8.3.4 İstifadə olunan icazəli zərbə və texnikalar

- **Əl Zərbələri:** Düz zərbələr, Dönən vəziyyətdən zərbə, Yandan və Aşağıdan yuxarı zərbələr (başə və bədənə)
- **Ayaq Zərbələri:** Ayaq və dizlər ön hissəyə təpik, arxaya təpik, yana təpik və dairəvi şəkildə gövdənin fırlanması ilə ayaq zərbələri (360dərəcə), Tullanan vəziyyətdə təpik, Diz ilə (başə və gövdəyə) zərbə
- **Badalaq Fəndləri:** Supurmələrə və badalaqlara icazə verilir (1 saniyə tutmaqla)

8.3.5 Müəyyən olunmuş qələbə balları:

SARGUT : ⚡➤⚡⚡

- Başa vurulan istənilən icazəli əl, ayaq, və diz effekti (rəqibi sarsıdan) zərbələrə; (*hansıki rəqib zərbədən bədrəmali və dayanıqlığı itirməlidir. 18 və yuxarı yaş idmançıların yarışması zamanı, zərbə tam olaraq dəyməli və rəqib bədrəmali, sürtünməyə bal verilmir.*)
- 1 saniyə tutmaqla süpürmə və badalaq fəndi (*rəqib müvazinətini itirərək ona istənilən icazəli əl və ya ayaq zərbəsi vurmaq*)
- Tullanaraq əl, ayaq və ya diz ilə vurmaq; (əgər zərbə tam tutarsa)
- Əl ilə dairəvi formada arxaya zərbə. (əgər zərbə tam tutarsa)

ACAR : 4 J 3 J

- Hər hansı bir yumruq, təpik, diz və ya digər icazəli texnikalar zamanı rəqib şok vəziyyətində olarsa;
- Əgər idmançı 3 dəfə **SARGUT** balı almışdırsa.

UTKU : ➤ H ⚡ ➤

- Rəqibi döyüşü davam edə bilməməsinə gətirib çıxardan, istənilən icazəli zərbə və texnikaya görə və ya əgər idmançının iki **ACAR** balı varsa.

QEYD:

- *Qalib hakimlərin qərarına, bal sisteminə və nakaut vəziyyətinə görə müəyyənləşir. (Bütün bal sistemini ancaq orta və yan hakim müəyyən edir.)*
- *Yarışmanın sonunda qədər bir nakaut və ya 6 bal olmasa, qələbə daha çox bal qazanan averilir;*
- *Bərabərlik olarsa cərimə balı nəzərə alınmaqla qalib müəyyən olunur. Əgər cərimə balları bərabərdirsə, o zaman döyüşçü ruhuna və texnikalarına görə qalib müəyyən olunur;*
- *Tam qələbə qazanmaq üçün yarışma vaxtı bitənə qədər 6 bal (UTKU) toplama imkanı var, 6 bal tamamlandıqda vaxtından əvvəl qələbə UTKU elan olunur.*
- *Yarış zamanı rəqib hər hansısa bir icazəli zərbədən və ya texnikadan zədə alaraq döyüşü davam etdirə bilmirsə, və ya hakim idmançıya döyüşü davam etdirməyə icazə vermirsə, əks döyüşçü qalib elan olunaraq növbəti yarışma mərhələsinə keçir.*
- *Yarışmanı ancaq idmançının özü, orta hakim, və ya hakimin dayandırmağa hüququ var.*

8.3.6 Cərimə ballarınının verilmə qaydası:

QINAQ : ⚡J J ⚡

- Birinci cərimə (**I QINAQ**) - 2 xəbərdarlıqdan sonra;
- İkinci cərimə (**II QINAQ**) – daha 2 xəbərdarlıqdan sonra;
- Üçüncü cərimə (**III QINAQ**) – son 2 xəbərdarlıq, son cərimə.
- Yarış qaydalarını pozduğuna görə yarışdan kənarlaşdırılma.

Qeyd: Aşağıda qeyd olunan qadağan olunmuş hərəkətlər xəbərdarlıq və cərimə balına gətirib çıxarır:

8.3.7 QADAĞANDIR (qadağan olunmuş zərbə, texnika və hərəkətlər):

- Dirsəklə başa və boğaza zərbələr;
- Açıq əl ilə, şapalaq və ya əlin künc hissəsi ilə zərbələr;
- İstənilən (ayaq və ya əl) zərbələr ilə xaya nahiyəsinə vürmaq;
- Döyüş zamanı diş qoruyucusunu ağızdan çıxarmaq və ya tüpürmək;
- İki əl ilə ayaqdan tutmaq və atma fəndləri etmək, rəqibi itələmək;
- İki əl ilə başdan və boğazdan (qıfıl) tutub saxlamaq;
- Döyüş zamanı əlcəyi çıxarmaq;
- İki əl ilə qıfıl texnikalarında kürəkdən yapışaraq saxlamaq və ya atma fəndi etmək;
- Dişləmək;
- Bədənin kürək nahiyəsinə vurulan bütün zərbələr;
- Baş və ya çiyinlə zərbələr;
- Qoruyucu ləvazimatlardan tutaraq dartmaq;
- Komanda verilmədən başlamaq və eyni zamanda "DUR" komandası veriləndən sonra döyüşə davam etmək, rəqiblə görüşməkdən və salamlaşmaqdan imtina etmək;
- Döyüş vaxtı danışmaq, (ekipirovkada nasazlıq olduğunu bildirmək istəyi istisna edilir)
- Tatami üzərində tətbiq olunmuş döyüş çevrəsindən çıxdıqda;
- Passiv və fiktiv döyüş aparmaq, döyüşməkdən uzaq qaçmaq;
- Özünü tatamidə idmançı kimi, mədəni və hörmətli aparmadığına görə;
- Yerə yıxılan rəqibi vurmaq və ya təpikləmək;
- Hakimə qarşı kobudluq etmək və əmrlərinə tabe olmamaq;
- Məşqçinin yarış prosesinə müdaxiləsi, və özünü məşqçi normalarına uyğun aparmadığına görə.

QEYD:

- *İdmançının qovulmasına gətirib çıxaran hərəkətlər:*
 - *tatamiyə gecikmək və ya çıxmamaq (2 dəyqə ərzində);*
 - *hakimin “Başla” komandasından sonra döyüşməmək;*
 - *bilərəkdən qəsdən qadağan olunmuş zərbə və texnika etmək.*
- *Əgər rəqibə hər hansı qadağan olunmuş fəndlə və ya zərbə zədə yetirilərsə və bununla onun döyüş qabiliyyəti itərsə, qələbə avtomatik olaraq zərərçəkənə verilir.*

9.MADDƏ: YARIŞLAR ZAMANI ZƏDƏLƏNMƏLƏR VƏ BƏDBƏXT HADİSƏLƏR

- 9.1 Əgər iki yarış iştirakçısı bir-birini eyni zamanda travmaya məruz qoyursa, və ya əvvəllər aldığı xəsarətlərdən əziyyət çəkir və həkim tərəfindən mübarizəni davam etməyə qadağa qoyulursa, o zaman qələbə daha çox bal qazanmış idmançıya verilir.
- 9.2 Həkim tərəfindən qərar verilən zədəli yarış iştirakçısı, döyüşü davam etdirmək bacarığında olmadığı üçün, yenidən həmin yarışın növbəti mərhələlərində iştirak edə bilməz.
- 9.3 Rəqibin zədə yetirdiyinə görə, yarışmadan çıxarılması yolu ilə, qələbə qazanmış zədəli idmançı həkimin icazəsi olmadan növbəti yarışlara buraxılmır. Əgər idmançı zədə almışdırsa, o, rəqibi yarışmadan xaric etmədən qələbə qazana bilər, amma bu turnirdə növbəti yarışlardan dərhal kənarlaşdırılacaq.
- 9.4 Əgər iştirakçı zədələnibsə, mərkəzi hakim dərhal döyüşü dayandırmağa və həkim çağırmağa borcludur. Həkim, yalnız diaqnoz qoymaq və zədə üzərində müalicə aparmaq səlahiyyətinə malikdir.
- 9.5 Döyüş zamanı, xəsarət almış iştirakçıya üç dəqiqə ərzində, tibbi yardım göstərilə bilər. Əgər bu üç dəqiqə ərzində tibbi yardım başa çatmayıbsa, Hakimler heyətinin toplanması əsasında idmançının döyüşü davam etdirməməsi və ya tibbi yardım üçün əlavə vaxt verilməsi haqqında qərar qəbul edilməlidir.
- 9.6 Yerə yıxılmış, atılmış, yerə vurulmuş və on saniyə ərzində ayağa qalxa bilməmiş istənilən idmançı yarışmanı davam etdirə bilmək qabiliyyətini itirmiş hesab olunur və həmin yarışlardan dərhal uzaqlaşdırılır. İdmançı yıxıldıqdan, atıldıqdan və ya yerə vurulduqdan sonra dərhal qalxmazsa, mərkəzi hakim fitlə saniyə ölçən işçiyə on saniyəni hesablaması üçün signal verir və eyni zamanda əlini qaldıraraq həkimi dəvət edir. Saniyə ölçən işçi mərkəzi hakim əlini qaldırdıqda vaxt hesablanmasını dayandırmalıdır. 10 saniyə hesabı başlanmış bütün hallarda idmançının vəziyyətini yoxlamaq üçün həkim çağırılmalıdır.

QEYD:

- *Həkim idmançının yarışını davam etdirmək qabiliyyəti olmadığını elan etdikdə iştirakçının kartında müvafiq qeyd edilməlidir.*
- *İştirakçı rəqibin yıxılmış kiçik cərimələri hesabına yarışmadan uzaqlaşdırılması səbəbindən qalib gələ bilər, həm qalib mühüm bir zədə də almamışdır. Bu yolla əldə olunan ikinci qələbə hətta yarışları davam etdirmək gücündə olsa da iştirakçının yarışdan kənarlaşdırılmasına səbəb ola bilər.*
- *İdmançı zədə almış və həkim yardımı tələb olunursa, mərkəzi hakim əlini qaldırmaqla və səslə "Həkim!" deməklə həkim çağırılmalıdır.*
- *Əgər fiziki cəhətdən mümkündürsə, zədə almış idmançı vəziyyətinin yoxlanması və həkim tərəfindən tibbi yardım göstərilməsi üçün özü tatamidən kənara çıxmalıdır.*
- *"ON SANİYƏ QAYDASI" tətbiq edildikdə vaxt bunun üçün xüsusi olaraq təyin olunmuş xronometrlə ölçülür. Xəbərdarlıq signalı yeddinci saniyədə verilir, onun ardınca isə on saniyə başa çatdıqda son signal verilir. Saniyə ölçən işçi saati yalnız mərkəzi hakimin işarəsi ilə işə salır. Saniyə ölçən işçi saati idmançı tam dikəldikdən və hakim əlini qaldırdıqdan sonra dayandırılmalıdır.*

10. MADDƏ: RƏSMİ ETİRAZ

QEYD:

- Heç kim, hakimliklə bağlı hakimlər kollegiyasının üzvlərinə etiraz edə bilməz.
- Əgər hakimlik prosedur qaydalarına ziddirsə aparılırsa, Yalnız Federasiya Prezidenti və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsi etiraz verə bilər.
- Etiraz yazılı ərizə formasında olmalıdır və döyüşdən dərhal sonra etiraz səbəbi tam aydın göstərilməklə, baxılması üçün təqdim edilməlidir.
- Etiraz Apelyasiya Komitəsinin nümayəndəsinə verilməlidir. Münsiflər heyəti müəyyən olunmuş qaydada qərardan şikayət verməyə səbəb olmuş halları yoxlamalıdır. Bütün faktları nəzərdən keçirdikdən sonra Münsiflər heyəti hesabat tərtib edir və tələb olunan qərarı qəbul etmək səlahiyyəti alır.
- Qaydaların tətbiqi ilə bağlı istənilən etiraz DAF tərəfindən müəyyən olunmuş şikayət vermə proseduruna uyğun olaraq tərtib olunmalı, yazılı şəkildə və komandanın rəsmi nümayəndəsi tərəfindən imzalanaraq təsdiq olunmuş vəziyyətdə təqdim edilməlidir.

10.1 Apelyasiya Komitəsinin tərkibi

- 10.1.1 Apelyasiya Komitəsi hakimlər kollegiyası tərəfindən təyin olunmuş üç hakimdən ibarət olur;
- 10.1.2 Apelyasiya Komitəsinə hər bir ölkə federasiyasından bir nəfərdən artıq nümayəndə təyin oluna bilməz;
- 10.1.3 Hakimlər kollegiyası üç əlavə Apelyasiya Komitəsi üzvü seçməlidir ki, ilkin olaraq təyin olunmuş Komitə üzvlərindən hər hansı birinin maraqlar konfliktini yarandığı zaman (mübahisə olunan insidentə cəlb olunmuş hakimlər briqadısının bütün üzvləri daxil olmaqla, Komitə üzvü eyni ölkə nümayəndəsidirsə, yaxud da mübahisə olunan insidentə cəlb olunmuş tərəflərdən hər hansı biri ilə qohumluq əlaqəsi varsa) əvəz etsin.

10.2 Etiraza baxılması prosesi

- 10.2.1 Apelyasiya Komitəsinin Etirazı qəbul etmiş üzvü Apelyasiya Komitəsinə çağırılmalıdır;
- 10.2.2 Apelyasiya Komitəsi çağırıldıqda dərhal etiraz səbəbinin əsaslı olub olmadığı ilə bağlı müvafiq araşdırma aparmalıdır;
- 10.2.3 Apelyasiya Komitəsinin hər bir üzvü etiraz səbəbinin əsaslı olub olmadığı barədə öz qərarını verməlidir. Səs verməyə iştirak etməmək yol verilməzdir.

10.3 Rədd edilmiş etirazlar

- 10.3.1 Əgər etiraz əsassız hesab olunursa, Apelyasiya Komitəsi etiraz edən tərəfə etirazın qəbul edilmədiyini şifahi şəkildə bildirmək üçün öz üzvlərindən birini təyin etməlidir;
- 10.3.2 Rəsmi cavabda isə Etirazın üzərinə “QƏBUL EDİLMƏDİ” şampı vurulur, Apelyasiya Komitəsinin hər bir üzvü həmin sənədi imzalayır və yarışın baş katibinə verir.

10.4 Əsaslı hesab olunmuş etirazlar

- 10.4.1 Etiraz əsaslı hesab olunmuşdursa, Apelyasiya Komitəsi, Təşkilat Komitəsi və Hakimlər Kollegiyası aşağıdakı mümkün hərəkətlər də daxil olmaqla situasiyanı düzəltmək üçün müvafiq praktik tədbirlər yerinə yetirməlidir:
- Qaydalara zidd olan hakim qərarlarına yenidən baxmaq;
 - İnsident baş verən andan keçirilmiş görüşlərin nəticələrini hesaba almamaq;
 - İnsident nəticəsində rədd edilmiş görüşləri təkrar keçirmək;
 - Sanksiya qəbul etmək üçün insidentə cəlb olunmuş hakimlərin məsələyə qiyməti əsasında Hakimlər Kollegiyasının tövsiyələri.
- 10.4.2 Apelyasiya Komitəsi yarışların gedişini əhəmiyyətli şəkildə poza biləcək qərar qəbul edilməsində və tədbir görülməsində yubanmaya görə məsuliyyət daşıyır;
- 10.4.3 Yarış prosesinə yenidən baxılması düzgün nəticənin əldə edilməsi üçün ən son addımdır;
- 10.4.4 Etiraz əsaslı hesab olunmuşdursa, Apelyasiya Komitəsi etiraz edən tərəfə etirazın qəbul edildiyini bildirmək üçün öz üzvlərindən birini təyin edir;
- 10.4.5 Etirazın üzərinə “QƏBUL EDİLDİ” ştampları vurulur, Apelyasiya Komitəsinin hər bir üzvü həmin sənədi imzalayır və turnir katibinə verir.

10.5 İnsident barədə hesabat

- 10.5.1 Yuxarıda göstərilən qaydada insidentə baxıldıqdan sonra Apelyasiya Komitəsi yenidən toplanmalı və etiraza baxılma barədə sadə hesabat tərtib etməlidir;
- 10.5.2 Hesabatda araşdırmanın nəticələri, qəbul edilmənin və rədd etmənin səbəbləri göstərilməlidir;
- 10.5.3 Hesabat Apelyasiya Komitəsinin hər üç üzvü tərəfindən imzalanmalı və yarışın baş katibinə verilməlidir.

10.6 Səlahiyyətlər və məhdudluqlar

- 10.6.1 Apelyasiya Komitəsinin qərarı qətidir və yalnız DAF rəhbərliyinin (İdarə heyətinin) qərarı ilə dəyişdirilə bilər. Apelyasiya Komitəsi sanksiya və ya cəza verə bilməz.
- 10.6.2 Onun funksiyası etirazın mahiyyəti üzrə qərar qəbul etmək və Qaydalara zidd olan istənilən hakimlik proseduru düzəltmək üçün Hakimlər Kollegiyasının və Təşkilat Komitəsinin lazımı şəkildə hərəkət etməsinə zəmin yaratmaqdır.

QEYD:

- *Etirazda iştirakçıların, sistem üzrə hakiminin adı göstərilməli və nədən şikayət edildiyi barədə dəqiq məlumat verilməlidir. Ümumi qəbul olunmuş standartlarla bağlı heç bir ümumi formalı irad qanuni etiraz olaraq qəbul olunmur. Etirazının əsaslı olduğunu sübut etmək iddiaçının vəzifəsidir.*
- *Etiraza Apelyasiya Komitəsi tərəfindən baxılmalıdır. Məsələn, Komitə etirazda göstərilən halları tədqiq etməlidir. Komitə həmçinin etirazın əsaslı olub olmadığını müəyyən etmək məqsədilə videoyazıya baxa və rəsmi nümayəndələrə suallar verə bilər.*
- *Əgər Apelyasiya Komitəsi etirazı əsaslı hesab etmişdirsə, müvafiq hərəkətlər yerinə yetirilməlidir. Əlavə olaraq, bu cür tədbirlər gələcəkdə növbəti yarışlarda həmin halın təkrar yaşanmaması üçün tətbiq olunmalıdır.*
- *Hətta rəsmi etiraz hazırlanarsa belə, sonrakı yarışlar və ya döyüşlər dayandırılmamalıdır.*

Qoşma 1

Yaş qrupu.

- Uşaqlar: 8-9 yaş və 10-11 yaş
- Kiçik yeniyetmələr: 12-13 yaş
- Böyük yeniyetmələr: 14-15 yaş
- Yeniyetmələr: 16-17 yaş
- Böyüklər: 18+ 35 yaşa qədər
- Veteranlar: A) 35 – 40 yaş , B) 40+ yaş

Cəki yoxlanışı

- Cəki dərəcələrinin müəyyən olunması, baş hakimin icazəsi və iştirakı ilə komanda rəhbərinin iştirakı ilə həyata keçirilir.
- Cəki protokolu yazılması, sifarişin ciddi şəkildə yoxlanılmasından sonra yazılır.
- Cəki yoxlanışı üst geyimsiz həyata keçirilir.
- Cəki yoxlanışı zamanı hər bir yarış iştirakçısının şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd, sağlamlıq haqqında arayış və tibbi sığortası öz əlində olmalıdır.

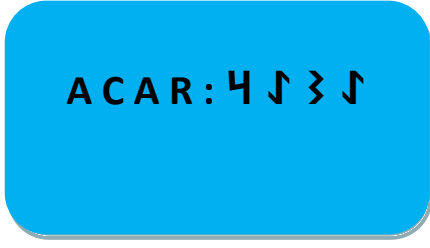
Yaş və Cəki kateqoriyası

Uşaqlar 8-9 yaş								
Oğlanlar	-25 kg	-30 kg	-35 kg	-40 kg	+40 kg			
Qızlar	-25 kg	-30 kg	-35 kg	+35 kg				
Uşaqlar 10-11 yaş								
Oğlanlar	30 kg	35 kg	40 kg	45 kg	+45 kg			
Qızlar	-30 kg	-35 kg	-40 kg	+40 kg				
Kiçik yeniyetmələr 12-13 yaş								
Oğlanlar	-35 kg	-40 kg	-45 kg	-50 kg	+50 kg			
Qızlar	-35 kg	-40 kg	-45 kg	+45 kg				
Böyük yeniyetmələr 14-15 yaş								
Oğlanlar	-40 kg	-45 kg	-50 kg	-55 kg	-60 kg	-65 kg	+65 kg	
Qızlar	-40 kg	-45 kg	-50 kg	-55 kg	+55 kg			
Yeniyetmələr 16-17 yaş								
Oğlanlar	-50 kg	-55 kg	-60 kg	-65 kg	-70 kg	-75 kg	-80 kg	+80 kg
Qızlar	-45 kg	50 kg	55 kg	60 kg	+60 kg			
Gənclər 18 + 35 лет								
Kişilər	55 kg	60 kg	65 kg	70 kg	75 kg	80 kg	85 kg	+85 kg
Qadınlar	55 kg	60 kg	65 kg	70 kg	70+ kg			
Veteranlar qrupu A) 36-40 yaş ; B) 41+ yaş ;								
Kişilər	55 kg	60 kg	65 kg	70 kg	75 kg	80 kg	85 kg	+85 kg
Qadınlar	55 kg	60 kg	65 kg	70 kg	70+ kg			

Qoşma 2

HAKİM KOMANDALARI	
<i>Hakimlərin yarış zamanı işlətdiyi terminlər</i>	
Komandalar	Anlamı
YORO	SOL KÜNC – QIRMIZI KƏMƏR
ÇORO	SAĞ KÜNC – GÖY KƏMƏR
HA	Döyüş başlanarkən hər iki döyüşçünün baş kahimə, orta hakimə və sonda bir birini salamlaması. “ baş əyərək, sol əl yumruqda ürəyin üstünə HA səsiylə salam “
VURUŞA	« Vuruşa » Yarışmaya hazırlıq -Yarışma duruşu
BAŞLA	"BAŞLA", mübarizənin başlanğıcı
DUR	"DUR", mübarizənin dayandırılması
DAVAM	"DAVAM", mübarizənin davamı
SARGUT	1 bal, texniki bal
ACAR	3 bal, (“yerə sərici” “nokdaun”)
UTKU	"Təmiz Qələbə" 6 bal (nakaut və ya sındırıcı, boğucu)
QINAQ	Cərimə balı
ACAR UTKU	2 ACAR balı ilə UTKU
UTKU YORO	Qırmızı kəmər (künc) idmançının qələbəsi
UTKU ÇORO	Göy kəmər (künc) idmançının qələbəsi
YASAN	Hakimlərin qərarı
BİRGE	BƏRABƏRLİK
UNAT	YERİNƏ! (Yerini AL)

Hakimlik Kartları

 <p>UTKU¹ (Qələbə) Kartı</p>	 <p>ACAR² (3 BAL) KARTI</p>
 <p>SARGUT³ (1 Bal) KARTI</p>	 <p>QINAQ⁴ (CƏZA) KARTI</p>

Xəbərdarlıq və Cərimə qaydası:

Aşağıdakı hərəkətləri hakim növbəti xəbərdarlıq hesab edə bilər:

- *Texniki hərəkət olmadan meydan xəttindən kənar çıxmaq*
 - *döyüşün aparılmasından boyun qacirmaq*
 - *itaətsizlik və ya kobudluq*
 - *texniki fəndlər etmədən, döyüşün aktivliyini pozan tutmalar*
 - *məşqçinin özünü düzgün aparmaması, mübarizə aparılmasına müdaxilə*
- *Yarışdan qovulmağa gətirən hərəkətlər:*
 - *idman döşəyinə kecikmək və yaxud gəlməmək (3 dəqiqədən artıq)*
 - *hakimin komandasından sonra döyüşün davam etməsindən imtina etmək*
 - *qadağa qoyulmuş texnikadan qəsdən istifadə etmək*

Qeyd: QINAQ balı iki xəbərdarlığa görə verilir

QINAQ	Cərimə balı
I-QINAQ	1-ci cərimə (2- xəbərdarlıqla)
II-QINAQ	2-ci cərimə (əlavə 2 xəbərdarlığa)
III-QINAQ	3-cü cərimə (ən son 2 xəbərdarlığa) Qaydaların pozulmasına görə, məğlubiyət

¹ UTKU: Zəfər, galibiyət, məğlub etmə, üstün gəlmə (Turk tarix platformu -www.turktarih.com)

² ACAR: 1- Çalışqan,Hərəkətli 2- Gözü iti, yırtıcı (Turk tarix platformu -www.turktarih.com)

³ SARGUT: 1- Günəş işığı 2- Hədiyyə, lütfkarlıq (Turk tarix platformu -www.turktarih.com)

⁴ QINAQ: 1-Qınama, 2- Ceza, cezalandırma (Turk tarix platformu -www.turktarih.com)